

» sæculi præcipe, non superbe sapere, neque sperare in
 » incerto divitiarum; sed in Deo vivo, qui præstat nobis
 » omnia abundanter ad fruendum¹. » Et quasi dicerent,
 Quid ergo facturi sumus de divitiis nostris? « Divites sint,
 » inquit, in operibus bonis, facile tribuant, communi-
 » cent². » Et non illud perdituri sunt: unde scimus?
 Audi quid sequitur. « Thesaurizent sibi fundamentum bo-
 » num in futurum, ut apprehendant veram vitam³. »
 Sic dabunt pretium redemptionis animæ suæ. Et Dominus
 noster hoc monet: « Facite vobis sacculos non veteras-
 » centes, thesaurum non deficientem in cœlis, quo fur
 » non accedit, neque tinea corrumpit⁴. » Noluit Deus ut
 perdas divitias tuas, sed ut locum illis mutes, consilium
 tibi dedit. Intelligat Charitas Vestra: Modo si amicus
 tuus intraret in domum tuam, et inveniret te in loco hu-
 mido frumenta posuisse, qui forte sciret naturam cor-
 ruptionis frumentorum, quam tu nescires, daret tibi hu-
 jusmodi consilium, dicens: Frater, perdis quod cum
 magno labore collegisti, in loco humido posuisti, paucis
 diebus ista putrescunt. Et quid facio, frater? Leva in su-
 periora. Audires amicum suggerentem, ut frumenta le-
 vares de inferioribus ad superiora; et non audis Christum
 monentem, ut thesaurum tuum leves de terra ad cœlum,
 ubi non hoc tibi reddatur quod servas, sed serves terram,
 accipias cœlum, serves mortalia, accipias sempiterna,
 sceneres Christum, accipiat in terra parva, ut reddat tibi
 in cœlo multa? Verum autem illi quos circumdabit ini-
 quitas calcanei sui, quia confidunt in virtute sua, et in
 abundantia divitiarum suarum gloriantur, et de amicis
 hominibus nihil valentibus præstare præsumunt: « Non
 » dabunt Deo depropitiationem suam, et pretium re-
 » demptionis animæ suæ. »

¹ 1 Tim. vi, 17. — ² Ibid. 28. — ³ Ibid. 19. — ⁴ Luc. xii, 33.

X. Et quid dixit de tali homine? « Et laboravit in æter-
 » num, et vivet in finem¹. » Labor ejus sine fine erit,
 vita ipsius habebit finem. Quare hoc dixit, « Vivet in fi-
 » nem? » Vitam quippe non ponunt isti, nisi delicias
 quotidianas. Adeo multi inopes et pauperes nostri, parum
 firmi, et non intuentes quid illis promittat Deus pro istis
 laboribus, cum viderint divites in epulis quotidianis, in
 splendore et nitore auri et argenti, quid dicunt? Soli
 sunt isti, isti vere vivunt. Dicitur; jam non dicatur, et
 monemus; etsi dici habet, vel a paucioribus dicatur, quam
 diceretur, si non moneremus. Nam nec nos præsumimus,
 ita nos ista dicere ut non dicatur, sed vel a paucioribus
 dicatur; nam dicitur usque in finem sæculi. Parum est,
 quia dicit eum vivere; adjungit, et dicit, tonat: Putas
 eum solum vivere: vivat, finietur vita ipsius; quoniam
 non dat pretium redemptionis animæ suæ, finietur vita,
 labor non finietur. « Laboravit in æternum, et vivet in
 » finem. » Quomodo vivet in finem? Quomodo vivebat
 ille qui induebatur purpura et bysso, et epulabatur quo-
 tidie splendide, et jacentem ulcerosum ante januam, cu-
 jus ulcera canes linguebant, et desiderantem micas quæ
 de mensa ejus cadebant, superbus et tumidus contemne-
 bat. Quid illi profuerunt illæ divitiæ? Mutaverunt vices
 ambo: ille a janua divitis sublatu est in sinum Abrahæ,
 ille ab epulis splendidis missus est in ignem: ille requies-
 cebat, ille ardebat; satiabatur ille, ille sitiebat: ille labo-
 raverat in finem, vivebat in æternum; ille vixerat in fi-
 nem, laborabat in æternum. Et quid profuit diviti, qui
 quæsivit apud infernos in tormentis positus, stillari sibi
 guttam aquæ in linguam suam de digito Lazari, dicens:
 « Quoniam ardeo hic in hac flamma, » et non illi conces-
 sum est²? Sic desideravit ille guttam de digito, quomodo

¹ Psal. XLVIII, 10. — ² Luc. xvi, 19-26.

ille micas de mensa divitis : sed illius labor finitus est , et illius vita finita est : labor hujus in æternum , vita illius in æternum . Non hic habemus vitam , qui forte hic laboramus in terra : et non sic erimus postea , erit enim vita nostra Christus in æternum : illi autem qui hic volunt habere vitam , laborabunt in æternum , et vivent in finem .

XI. « Quoniam non videbit interitum , cum viderit sapientes morientes ¹ . » Iste qui laboravit in æternum , et vivet in finem , « Non videbit interitum , cum viderit sapientes morientes , » quid est hoc ? Non intelliget quid sit interitus , quando viderit sapientes morientes . Dicit enim sibi : Iste , quia sapiens erat , et cum sapientia inhabitabat , et cum pietate Deum coluit , numquid non est mortuus ? faciam mihi ergo bene , cum vivo , nam si aliquid possent , qui aliud sapiunt , non morerentur . Videt illum mori , et non videt quæ sit mors . « Non videbit interitum , cum viderit sapientes morientes . » Quomodo Judæi viderunt Christum pendentem in cruce , et contempserunt , dicentes : « Iste si Filius Dei esset , descenderet de cruce ² : » non videntes quid sit interitus . Si viderent quid sit interitus , si viderent ! ille moriebatur temporaliter , ut revivisceret in æternum ; illi vivebant temporaliter , ut morerentur in æternum . Sed quia illum videbant morientem , non videbant interitum , id est , non intelligebant quis esset verus interitus . Quid dicunt etiam in sapientia ? « Morte » turpissima condemnemus illum , erit enim respectus ex » sermonibus illius ; si enim est vere Filius Dei , liberabit » illum de manibus contrariorum ³ : » non permittet mori filium suum , si vere filius ipsius est . At ubi viderunt illum in cruce , insultantes se , et illum non descendentem de cruce , dixerunt : Vere homo fuit . Dictum est : Et uti-

¹ Psal. XLVIII, 11. — ² Matth. XXVII, 42. — ³ Sap. II, 20.

que poterat descendere de cruce , qui potuit de sepulcro resurgere : sed docuit nos ferre insultantes , docuit adversus linguas hominum esse patientes , bibere modo calicem amaritudinis , et postea accipere sempiternam salutem . Bibe æger calicem amarum , ut sanus sis , cui non sunt sana viscera : noli trepidare , quia ne trepidares , prior bibit medicus , id est , passionis amaritudinem bibit prior Dominus . Bibit qui peccatum non habebat , qui quod in eo sanaretur non habebat . Bibe donec transeat amaritudo hujus sæculi , et veniat sæculum , ubi nullum scandalum , nulla ira , nulla tabes , nulla amaritudo , nulla febris , nullus dolus , nullæ inimicitiae , nulla senectus , nulla mors , nulla contentio . Labora hic , venturus ad finem ; labora , ne cum non vis hic laborare , venias ad finem vitæ , et nunquam venias ad finem laborum . « Quoniam » non videbit interitum , cum viderit sapientes morientes . »

XII. « Simul imprudens et insipiens peribunt ¹ . » Quis est « Imprudens ? » Qui non sibi prospicit in futurum . Quis est « Insiptens ? » Qui non intelligit in quo malo sit . Tu vero intellige in quo malo sis modo , et prospice ut in bonis sis in posterum . Intelligendo in quo malo sis , non eris insipiens : prospiciendo tibi in futurum , non eris imprudens . Quis est qui sibi prospicit ? Servus ille cui dedit Dominus suus quod erogaret , et postea dixit ei : « Non » potes mihi agere , redde rationem actus tui . » Et ille : « Quid facio ? fodere non possum , mendicare confundor ² . » Sed et de re domini sui fecit sibi amicos , qui illum reciperent , cum de actu projiceretur . Et ille fraudem fecit domino suo , ut compararet sibi amicos , qui illum susciperent : tu noli timere ne fraudem facias ; ipse Dominus hortatur ut facias , ipse tibi dicit : Fac tibi amicos de » mammona iniquitatis . » Fortassis ea quæ acquisisti , de

¹ Psal. XLVIII, 11. — ² Luc. XVI, 1-9.

iniquitate acquisisti; aut fortasse ea ipsa est iniquitas, quia tu habes et alter non habet; tu abundas et alter eget. De ista mammona iniquitatis, de divitiis istis quas iniqui vocant divitias, fac tibi amicos, et prudens eris: comparas tibi, non fraudaris. Modo enim videris perdere. Numquid perdes in thesaurario ponens? Nam pueri, fratres, unde sibi emant nescio quid, simul inveniunt nummos, et ponunt in thesaurario, et non aperiunt nisi postea; numquid quia non vident quod colligunt, ideo perdidit? Noli timere: ponunt pueri in thesaurario, et securi sunt; ponis tu in manu Christi, et times? Esto prudens, et prospice tibi in posterum in cælo. Esto ergo prudens, imitare formicam, sicut dicit Scriptura¹; reconde æstate, ne esurias in hyeme: hyems est dies novissimus, dies tribulationis, hyems est dies scandalorum et amaritudinis: collige quod ibi tibi sit in posterum; si autem non facis, simul imprudens et insipiens peribis.

XIII. Sed mortuus est ille dives; et tale illi funus factum est. Ecce quo se converterunt homines: non attendunt quam malam vitam habuerit cum viveret, sed quam pompam cum moreretur. O felix quem tanti plangunt! Iste vero sic vixit ut pauci plangant. Omnes enim deberent plangere tam male viventem. Sed pompa est funeris, excipitur sepulcro pretioso, involvitur pretiosis vestibus, sepelitur unguentis et aromatis. Deinde memoriam qualem habet! quam marmoratam! Vivitur in ipsa memoria? Ille ibi mortuus est. Ista putantes homines bona, aberraverunt a Deo, nec quæsierunt vera, et decepti sunt falsis: adeo vide quid sequitur. Ille qui non dedit pretium redemptionis animæ suæ, qui non intellexit interitum, quia vidit sapientes morientes, factus est imprudens et insipiens, ut simul periret. Et quomodo peribunt qui « Re-

¹ Prov. vi, 6, et xxx, 25.

» linquent alienis divitias suas? Simul imprudens et insipiens peribunt. »

XIV. Attendite, fratres: « Et relinquent alienis divitias suas. » Quasi eos posuit in maledicto, qui cum mortui fuerint, alieni possidebunt res ipsorum. Ergo felices illi qui relinquunt filios in possessione sua, quibus sui succedunt. Habuit filios, non est mortuus. Quid filii ipsius? Et ipsi servant quod eis reliquerunt parentes sui: parum est quia servant, et augment. Quibus et ipsi servant? Filiis suis, et illi filiis, et tertii filiis. Quid Christo? quid animæ suæ? omnia filiis? Inter filios suos quos habent in terra, computent unum fratrem quem habent in cælo: cui totum dare debebant, vel dividant cum illo. Sed tamen ait mihi aliquis: Ecce quos maledictos dixit Scriptura, quos dixit perire et relinquere alienis divitias suas, ille autem beatus qui suis relinquit. Ego discutio sensum istum, quia inclino in parabolam aurem meam; et video non frustra sic loqui Scripturam. Video enim multos iniquos mori, quibus successores sunt filii; nec potuit sic loqui Scriptura, ut separaret eos a miseria, quorum vitam improbat: et quid, putatis, intelligo, fratres, nisi quia omnes tales alienis relinquunt divitias suas? Quomodo alieni sunt filii? Iniquorum filii alieni sunt; nam invenimus quemdam extraneum propinquum factum, quia profuit. Si quis tuorum tibi nihil prodest, alienus est. Ubi invenimus nescio quem exterum propinquum factum, quia profuit? In Evangelio. Jacebat quidam vulneratus a latronibus, Dominus autem dixerat cuidam: « Diliges proximum » tuum tanquam te ipsum. Et ille responderat: Et quis » est mihi proximus? Et narravit Dominus: Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, et incidit in » latrones qui eum vulneraverunt, et semivivum in via » reliquerunt: transierunt propinqui; Judæus enim erat,

» de Jerusalem descendebat Jericho : transiit sacerdos,
 » et præteriit; transiit Levites, et præteriit etiam ipse;
 » transivit quidam Samaritanus, Samaritanus nescio quis
 » extraneus erat, ipse ad illum accessit, inspexit mise-
 » riam ejus, et misericordia curavit vulnera, levavit in
 » jumentum, et duxit in stabulum, commendavit stabu-
 » lario. » Quæ in mysterio dicta sunt, et ad discutiendum
 nunc prolixiora videntur : tamen propter quod proposui,
 fratres, ait Dominus : « Quis est illorum illi »
 sauciato proximus? Respondit ille : Credo, qui cum illo »
 fecit misericordiam. Vade, inquit, et tu fac similiter¹. »
 Cui misericordiam facis, proximus tibi est. Si ergo extraneus
 Samaritanus faciendo misericordiam et subveniendo proximus
 factus est; quicumque tibi in tribulatione subvenire non
 possunt, alieni a te facti sunt. Jam attendamus illos divites,
 qui male vixerunt, qui superbe egerunt, mortui sunt, et
 reliquerunt, non dico extraneis, filii suis reliquerunt
 divitias, et filii ipsorum viam parentum suorum sequuntur :
 et sicut illi superbi, ita et isti; sicut illi rapaces, ita et
 isti; ut illi avari, et isti : alieni ab illis sunt. Nam ut
 noveritis quia alieni sunt, subvenirent illi diviti, qui ardebat
 in flamma, successores divitiarum ipsius. Sed forte non
 habuit, qui illi succederent, et alieni possederunt divitias
 ipsius? Invenimus in ipso Evangelio quia habuit; ait enim :
 « Habeo quinque fratres. » Fratres ipsius subvenire illi
 ardenti in flamma non potuerunt. Quid tibi diceret dives?
 « Habeo quinque fratres² : » unum fratrem mihi amicum non
 feci, qui jacebat ante januam : illi mihi fratres subvenire
 non possunt, qui possident divitias meas, alieni a me facti
 sunt. Videtis quia omnes qui male vivunt, alienis relinquunt
 divitias suas.

XV. Sed plane præstant illis ipsi alieni, qui vocantur

¹ Luc. x, 27-37. — ² Id. xvi, 28.

sui? Audite quid illis præstant, attendite quomodo irrideantur :
 « Simul imprudens et insipiens peribunt; et re-
 » linquent divitias suas. » Quare dixit « Alienis? » Quia
 nihil eis prodesse possunt. Et tamen in quo sibi videntur
 prodesse : « Et sepulcra eorum domus eorum in æter-
 » num¹. » Jam quia ista structa sunt sepulcra, domus sunt
 sepulcra. Nam plerumque audis divitem dicentem : Habeo
 marmoratam domum, quam relicturus sum, et non cogito mihi
 æternam domum, ubi semper ero. Quando cogitat sibi memoriam
 marmoratam aut exsculptam facere, quasi de domo æterna
 cogitat : quasi ibi maneat ille dives. Si ibi maneret, non
 arderet apud inferos. Ubi maneat spiritus male agentis, non
 ubi ponatur corpus mortale, cogitandum est : sed « Domus
 eorum sepulcra eorum in » æternum. Tabernacula eorum in
 generationem et generationem. Tabernacula, » in quibus
 temporaliter manserunt : « Domus, » in quibus quasi in
 æternum manebunt, id est, sepulcra. Tabernacula ergo suis
 dimittunt, ubi manebant cum viverent, transeunt quasi ad
 domos æternas ad sepulcra. Quid illis prosunt « Tabernacula
 eorum in generationem et generationem? » Jam generatio et
 generatio, puta, filii sunt, nepotes erunt et pronepotes :
 quid faciunt, quid prosunt tabernacula eorum? Quid? Audi :
 « Invocabunt nomina eorum in terris ipsorum. » Quid est hoc?
 Tollent panem et merum ad sepulcra, et invocabunt ibi
 nomina mortuorum. Putas quantum invocatum est nomen
 illius divitis postea, quando inebriabant se homines in
 memoria ipsius, nec descendebat una gutta super linguam
 ipsius ardentem? Ventri suo serviunt homines non spiritibus
 suorum. Ad spiritus mortuorum non pervenit, nisi quod
 secum vivi fecerunt : si autem vivi secum non fecerunt,
 ad mortuos nihil pervenit. Sed quid

¹ Psal. XLVIII, 12. — ² Luc. xvi, 24.

faciunt illi? Solum « Invocabunt nomina eorum in terris » ipsorum. »

XVI. « Et homo cum in honore esset, non intellexit, » comparatus est jumentis insensatis, et similis factus est » illis¹. » Quomodo insultatum est hominibus, qui non intellexerunt quid facerent de divitiis cum viverent, et putarunt se beatos futuros, si haberent memoriam marmoratam, quasi æternam domum, et si sui quibus reliquissent substantiam suam invocarent nomina eorum in terris ipsorum. Debuerunt autem contra præparare sibi domum æternam in bonis operibus, præparare sibi vitam immortalem, mittere ante se sumptus, sequi opera sua, attendere comitem egentem, dare ei cum quo ambulabant, non contemnere Christum ante januam ulcerosum, qui dixit: « Cum uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis². » Quia ergo non intellexit homo in honore positus. Quid est, in honore positus? Factus ad imaginem et similitudinem Dei, homo prælatus jumentis³. Non enim fecit Deus sic hominem, quomodo fecit jumentum: sed fecit Deus hominem, cui servirent jumenta: numquid ejus viribus, et non intellectui? Ille autem « Non intellexit: » et qui factus erat ad imaginem Dei, « Comparatus est jumentis insensatis, et similis factus est illis. » Unde alibi dicitur: Nolite esse sicut equus et mulus, quibus non est intellectus⁴. »

XVII. « Hæc via ipsorum scandalum ipsis⁵. » Ipsis sit scandalum, non tibi? Quando autem erit et tibi? Si putes quod beati sint tales. Si intelligas quia non sunt beati, ipsis erit scandalum via ipsorum; non Christo, non corpori ejus, non membris ejus. « Et postea in ore suo benedicent. » Quid est, « Postea in ore suo benedicent? » Cum facti fuerint tales, ut non quærant nisi bona temporalia, fiunt hypocritæ;

¹ Psal. XLVIII, 13. — ² Matth. XXV, 40. — ³ Gen. 1, 26. — ⁴ Psal. XXXI, 9. — ⁵ Id. XLVIII, 14.

et quando benedicunt Deum, labiis benedicunt, non corde. Tales facti Christiani, quando illis laudatur vita æterna, et dicitur illis contemptores divitiarum esse debere in nomine Christi, torquent os in corde suo: et si non audent in facie, ne erubescant, aut ne corripiantur ab hominibus, in corde id faciunt, contemnunt; et remanet eis in ore benedictio, ut in corde maledictio. « Et » postea in ore suo benedicent. » Longum est ut Psalmum finiamus: sufficiat Charitati Vestræ quod audistis interim hodie; cras quod Domino placuerit audietis.

ENARRATIO II

IN EUMDEM PSALMUM XLVIII.

SERMO II.

De secunda parte Psalmi

I. HESTERNO die cepto Psalmo terminus debebatur, sicut meminit Charitas Vestra. Perveneramus autem usque ad istum versum, ubi designat Spiritus Dei homines non attendentes nisi ad præsentia sæcularia et terrena, et in posterum post hanc vitam nihil cogitantes, neque ullam felicitatem esse arbitantes, nisi divitias et honores hujus sæculi, et transitoriam virtutem; post obitum autem suum non attendentes, nisi quemadmodum eis procurentur funera pomposa, et sepeliantur in monumentis opere mirabili exstructis, et invocentur nomina eorum in terris ipsorum a domibus eorum; non autem sibi comparant, ubi spiritus sit post hanc vitam, stulti non contremiscen-

tes vocem Christi, dicentis : « Stulte, hac nocte auferetur » anima tua a te, et quæ præparasti cuius erunt¹? » nec attendentes post epulas quotidianas splendidas, et purpuram et byssum², divitem damnatum ad tormenta in infernum; et post labores et ulcera et famem, pauperem requiescentem in sinu Abrahæ : ista non curantes, sed attendentes ad id quod præsens est, et post hanc mortem non providentes, nisi quemadmodum nomen eorum quod reprobatur in cœlo, invocetur in terra. Describentes ergo tales Spiritus sanctus ait : « Hæc via ipsorum scandalum » ipsis, et postea in ore suo benedicent³. » Sicut dicit Dominus Jesus Christus de quibusdam, qui primo accedunt ad fidem mundati verbo Dei et exorcismis in nomine Christi, ut accipiant gratiam Dei, ut baptizentur, et postea redeunt ad pejora mala quam antea commiserant, « Fient » illis, inquit, posteriora deteriora prioribus⁴ : » hoc Petrus apostolus : Dominus autem, « Et erunt posteriora, » inquit, illius hominis pejora quam erant priora⁵. » Quare? Quia primo vel apertus paganus erat, postea palliatur nomine christiano, sub velamine religionis occultus malus. Et erit deterior, quia occultus est, sicut ait, « Et » postea in ore suo benedicent : » id est, nomen Dei et nomen Christi audis in labiis, in corde non invenis. De quibus dictum est : « Populus iste labiis me honorat, cor » autem eorum longe est a me⁶. » Huc usque ergo Psalmus tractatus erat.

II. Deinde sic incipiunt versus hodie discutiendi atque tractandi : Sicut oves in inferno positæ, mors pastor » est eis⁷. » Quibus? Illis quorum via scandalum ipsis. Quibus? Illis qui præsentia sola attendunt, dum futura non cogitant; illis qui vitam non putant nisi istam, quæ

¹ Luc. xii, 20. — ² Id. xvi, 19. — ³ Psal. xlviii, 14. — ⁴ 2 Petr. ii, 20. — ⁵ Luc. xi, 26. — ⁶ Isaï. xxix, 13. — ⁷ Psal. xlviii, 15.

mors dicenda est. Non igitur immerito tanquam oves in inferno, mortem habent pastorem. Quid est, mortem habent pastorem? Mors enim aliqua res est, aut aliqua potestas est? Mors nempe aut separatio est animæ a corpore, et ea quidem quam timent homines, separatio est animæ a corpore : mors autem vera quam non timent homines, separatio est animæ a Deo. Et plerumque cum timent homines istam separat animam a corpore, incidunt in illam ubi anima separatur a Deo. Hæc est ergo mors. Quomodo autem « Mors pastor est illis? » Si vita Christus est, mors diabolus. Habemus autem multis locis in Scriptura, quia vita est Christus. Mors autem diabolus est; non quia ipse mors est, sed quia per illum mors. Sive enim illa in qua lapsus est Adam, ipsius persuasione homini propinata est; sive ista in qua separatur anima a corpore, ipsum habent auctorem qui primo per superbiam cadens invidit stanti, et morte invisibili dejecit stantem, ut etiam mortem visibilem penderet¹. Ad eum pertinentes, pastorem mortem habent : nos autem qui de futura immortalitate cogitamus, et non sine causa in fronte signum crucis Christi portamus, non habemus pastorem nisi vitam. Infidelium pastor mors, fidelium pastor vita. Si ergo in inferno sunt oves quibus pastor mors est, in cœlo sunt oves quibus pastor vita est. Quid igitur? Jam in cœlo sumus? In cœlo secundum fidem. Si enim non in cœlo, ubi, Sursum cor? Si non in cœlo, unde apostolus Paulus dicit : « Nostra enim » conversatio in cœlis est²? » Corpore ambulamus in terra, corde habitamus in cœlo. Habitamus ibi, si illuc aliquid mittimus, quod ibi nos teneat. Nemo enim inhabitat corde, nisi unde cogitat : inde autem cogitat, ubi thesaurizat. Thesaurizavit in terra, cor ipsius a terra non recedit; thesaurizavit in cœlo, cor ipsius de cœlo non descendit :

¹ Gen. iii, 1. — ² Philip. iii, 20.